

Sygn. akt: III U 907/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2013r. w O.

sprawy z odwołania W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 17.05.2013r. znak (...)

i z dnia 05.06.2013r. znak (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje W. K. prawo do emerytury od 01.04.2013r.,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III U 907/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 17.05.2013r. z dnia 5.06.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił W. K. prawa do emerytury.

W. K. wniósł odwołania od tych decyzji, w których wywodził, że wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 01.01.1999r. z tytułu pracy w Przedsiębiorstwie Produkcyjno- (...), gdzie był zatrudniony jako pomocnik elektromontera i elektromonter. Wskazując na powyższe, wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie. Wskazał, że W. K. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art.184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat i legitymowania się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS nie uznał bowiem żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach, wskazując na rozbieżności odnośnie zajmowanego stanowiska pracy. ZUS wskazał, że w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wymienione jest stanowisko elektromonter, a w ogólnym świadectwie pracy zamieszczona jest informacja, że w tym okresie odwołujący był zatrudniony również jako pomocnik elektromontera. Zdaniem organu rentowego stanowisko elektromontera nie jest zgodne ze stanowiskiem wymienionym w wykazie A dziale II poz. 1 pkt 4 załącznika do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. Tym samym odwołujący, zdaniem ZUS, nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 25.04.2013r. W. K. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Na podstawie przedłożonych dokumentów ZUS uznał, że W. K. osiągnął wymagany wiek emerytalny 60 lat, lecz na dzień 01.01.1999r. legitymuje się łącznym stażem pracy w wymiarze 23 lata, 8 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych, zamiast wymaganych 25 lat oraz nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach bądź szczególnym charakterze, w następstwie czego decyzją z dnia 17.05.2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury.

W. K. decyzję powyższą zaskarżył, wnosząc od niej odwołanie, do którego załączył zaświadczenie z (...) w O. z dnia 27.05.2013r. potwierdzające odbycie zasadniczej służby wojskowej w okresie od 25.10.1973r. do 14.10.1975r. oraz oryginał świadectwa pracy z (...).

Po ponownym przeanalizowaniu sprawy, z uwzględnieniem nowych dokumentów, ZUS uznał, że W. K. osiągnął wymagany wiek emerytalny 60 lat, na dzień 01.01.1999r. legitymuje się łącznym stażem pracy w wymiarze 27 lat, 3 miesiące i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych, lecz w dalszym ciągu nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach bądź szczególnym charakterze, w następstwie czego ponownie decyzją z dnia 05.06.2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury.

W. K. urodził się dnia (...) zatem podstawą ubiegania się przez niego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zasadniczo okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.). Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwe jest

wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

Na okoliczność pracy w (...) W. K. złożył do ZUS świadectwo pracy z dnia 4.02.1988r., z którego wynika, że był tam zatrudniony w od dnia 11.09.1971r. do dnia 31.01.1988r. (k. 16 a.e.), jako pomoc elektromontera i elektromonter. Na okoliczność pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony złożył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 18.09.2000r., z którego wynika, że w okresie od 11.09.1971r. do 31.01.1988r. stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych, na stanowisku elektromontera wymienionym w wykazie A dziale II poz. 1 pkt 4 wykazu szczegółowego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. (k. 5 a.e.).

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy odwołujący zgromadził 15 lat pracy w szczególnych warunkach bądź szczególnym charakterze.

W celu ustalenia rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornym okresie, Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków i odwołującego, przeprowadził też dowód z dokumentów.

Z zeznań świadka E. K. wynika, że pracował on razem z odwołującym w (...), na takim samym stanowisku tj. jako elektromonter. Świadek zeznał, że razem z odwołującym, zajmowali się tym samym przez wszystkie lata wspólnej pracy. Ciągnęli kable, kopali rowy na kable, robili instalacje w budynku np. na (...), P., C., „na meblach w O.". Głównie było to montowanie urządzeń elektrycznych. Zajmowali się też spawaniem tzw. odgromówek, co było też ściśle związane z zakładaniem urządzeń elektrycznych. Zawsze wykonywali prace elektromontera. Innych prac oprócz prac elektromonterskich nie wykonywali. Byli zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek wyjaśnił ponadto, że praca pomocnika elektromontera i elektromontera niczym się nie różniła, robili to samo. Świadek dodał, że on uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury w uwzględnieniu pracy w szczególnych warunkach w (...) na stanowisku elektromontera.

Podobnej treści zeznania złożył świadek M. S., który również pracował w (...) od 22.10.1973r. do 28.07.1996r. na takim samym stanowisku jak odwołujący. Zeznał, że zarówno on, jak i W. K. robili to samo, pracowali jako elektromonterzy, wykonywali rozdzielnie, instalacje elektryczne, spawali konstrukcje do odgromówki, czyli piorunochronu - co również jest ściśle związane z zakładaniem urządzeń elektroenergetycznych. Również ten świadek podał, że praca pomocnika elektromontera i elektromontera nie różniła się. Różnica była tylko w stawce, pomocnik miał niższą stawkę niż elektromonter. M. S. podał, podobnie jak świadek K., że on uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury z uwzględnieniem warunków szczególnych w firmie (...).

W. K. przesłuchany w charakterze strony zeznał, że pracował w warunkach szczególnych przez cały okres zatrudnienia w (...) tj. 11.09.1971r. do 31.01.1988r. Przyznał, że początkowo pracował jako pomocnik elektromontera, ale podkreślił, że wykonywał dokładnie takie same czynności, jak później, kiedy uzyskał angaż elektromontera tj. kopał rowy pod kable, zakładał instalacje elektryczne na budowach, rozdzielnie, instalacje odgromowe na wysokościach, co było związane ze spawaniem. Jego zdaniem praca pomocnika elektromontera była jeszcze gorsza i cięższa. Wszystkie prace, które wykonywał były bezpośrednio związane z zakładaniem urządzeń elektrycznych na budowach. Przez cały czas pracy zajmował się tym samym. Był to montaż, zakładanie urządzeń elektrycznych na budowach. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, a często po 12 godzin. Robił dokładnie to samo, co świadkowie E. K. i M. S.. Odwołujący przyznał, że w trakcie zatrudnienia w (...) odbywał służbę wojskową, ale bezpośrednio po wojsku wrócił do pracy jako elektromonter i wykonywał, te same czynności przed pójściem do wojska i po wojsku. Zawsze pracował w energetyce.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków oraz odwołującego. Świadców są osobami obcymi dla odwołującego. Nie mają żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań. Ich zeznania wzajemnie się uzupełniają tworząc logiczną całość. Świadców pracowali razem z odwołującym w spornym okresie, zatem mają wiedzę w przedmiocie rzeczywistego charakteru jego pracy i wykonywanych obowiązków.

Oceniając zasadność roszczenia odwołującego, Sąd miał na uwadze, że dla oceny czy pracował on w szczególnych warunkach, najistotniejsze znaczenie ma nie tyle nazwa zajmowanego stanowiska pracy, ale rodzaj rzeczywiście wykonywanych i powierzonych obowiązków. Z przeprowadzonych dowodów, w tym dowodów osobowych wynika, że W. K. przez cały sporny okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - (...) wykonywał prace, o których mowa w wykazie A dział II załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. tj. prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych. Przy czym prace te wykonywał zarówno na stanowisku pomocnika elektromontera, jak też na stanowisku elektromontera.

Sądowi, pomimo licznych prób, nie udało się pozyskać akt osobowych odwołującego za okres jego pracy w (...). Podobne próby podejmowane przez samego odwołującego, również nie przyniosły rezultatu. Z pisma (...) Sp. z o.o. w W. (następcy prawnego (...)) wynika, że przejął on część majątku firmy i zatrudnionych wówczas pracowników. Pozostały majątek i archiwa pozostały w siedzibie w/w firmy i bark informacji, gdzie aktualnie mogą się znajdować (vide pismo k. 16 a.s.).

Zważywszy na powyższe oraz na treść zeznań świadków K.i S., którzy utrzymywali, że w (...)pracowali w takim samym charakterze jak odwołujący i uzyskali prawo do wcześniejszej emerytury, Sąd zwrócił się do ZUS o udostępnienie akt emerytalnych świadków. Analiza dokumentów z akt emerytalnych E. K.i M. S.potwierdza, że świadkowie rzeczywiście uzyskali prawo do wcześniejszej emerytury z uwzględnieniem pracy w szczególnych warunkach w (...) (vide świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach i decyzja z 18.11.2011r. z akt E. K.(...) oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach i decyzja z 09.10.2007r. z akt M. S.(...)) Na marginesie wskazać należy, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 29.11.2000r. znajdujące się w aktach emerytalnych M. S.– k. 138 jest identyczne w swej treści (z wyjątkiem jedynie dat początku i końca zatrudnienia) ze świadectwem z dnia 18.09.2000r. przedłożonym przez odwołującego – karta 5.

Mając na uwadze powyżej omówiony materiał dowodowy zgromadzony w przedmiotowej sprawie, Sąd doszedł do przekonania, że w zakwestionowanym przez ZUS okresie W. K. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych na stanowisku elektromontera. Prace wykonywane przez odwołującego są wyszczególnione w wykazie A dziale II powoływanego na wstępie rozporządzenia. Natomiast w zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1.08.1983r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, (Dz.Urz. MB 1983 nr 3 poz. 6) stanowisko elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych jest wymienione w dziale II poz. 1 pkt 4.

Sąd uznał także za zasadne zaliczenie odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 25.10.1973r. do dnia 14.10.1975r., gdyż przypadła ona w okresie pracy w warunkach szczególnych w (...). Jak wynika z ugruntowanego w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego, okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do zatrudnienia (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z 25.02.2010r. , II UK 219/09). Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie argumentację przedstawioną w cyt. wyroku w pełni podziela i akceptuje. W świetle art. 108 ust. 1 obowiązującej od 29 listopada 1967r. ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony RP w brzmieniu pierwotnym obowiązującym do 31 grudnia 1974r., czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie. W. K. odbywał służbę wojskową od 25.10.1973r. do dnia 14.10.1975r i podjął ponownie zatrudnienie od 15.10.1975r. , a więc w ustawowym trzydziestodniowym terminie. Jak wykazano wyżej, zarówno przez podjęciem służby wojskowej, jak też po powrocie do pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało zasadność zaliczenia W. K. okresu zatrudnienia od 11.09.1971r. do 31.01.1988r, w tym okresu służby wojskowej tj. łącznie okresu 16 lat, 4 miesięcy i 20 dni do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W. K. spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury, wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na dzień 01.01.1999 r. udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat tj. łącznie zgromadził 27 lat, 3 miesiące i 9 dni, osiągnął wiek 60 lat w dniu (...) i nie jest członkiem OFE (vide: dokumenty z akt emerytalnych).

Z tych względów Sąd uznał, że W. K. spełnił wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w oparciu o art. 184 powoływanej na wstępie ustawy i przyznał mu prawo do emerytury począwszy od dnia 01.04.2013r. stosownie do treści art. 129 ust.1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone decyzje na mocy art.477¹⁴§2 kpc, orzekając jak w pkt. 1 wyroku.

Stosownie do treści art.118 ust.1 a ww. ustawy – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie brak podstaw do obciążenia ZUS odpowiedzialnością za nieprzyznanie odwołującemu prawa do spornego świadczenia już na etapie postępowania przed ZUS. Przedłożone przez odwołującego dokumenty mogły budzić wątpliwości organu rentowego. Ocena, czy odwołującemu należy zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach sporny okres, wymagała przeprowadzenia szerszego postępowania dowodowego, co możliwe było dopiero przed Sądem. Wobec powyższego Sąd orzekł na mocy art. 118 ust.1a ww. ustawy jak w pkt. 2 wyroku.